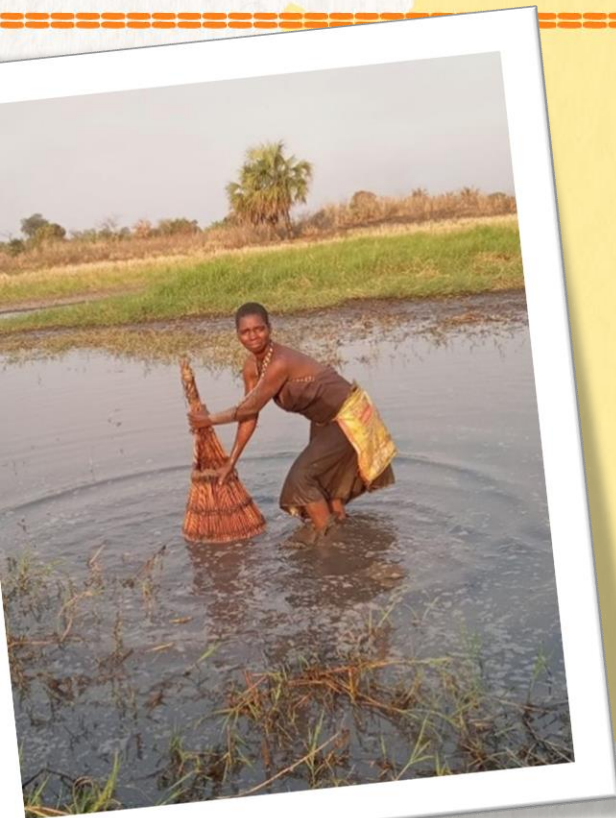

NIEUWSBRIEF

NOVEMBER 2023

Aardappelen en vis

Het gouden zonlicht aan het einde van de middag deed het Afrikaanse landschap subliem oplichten. Ik genoot. Via zandweggetjes fietste ik vanuit 'de binnenlanden' terug naar Lamego. Plots zag ik iets wat ik nog nooit gezien had. Snel legde ik, bij gebrek aan een boom, mijn fiets neer en liep richting een meer. Vrouwen stonden daar in het water en waren met een rieten trechtersvormige fuik aan het vissen. Ze stampten op de grond waardoor de vissen naar boven kwamen. De rieten fuik werd vervolgens in het water geplaatst en via een

opening in de trechter grepen de vrouwen de vissen met hun handen. Ze bewaarden deze in een meelzak die om hun middel zat. Fascinerend!

Zelf viste ik al een paar weken achter het net. Maar ja, ik had ook niet zo'n vernuftig gemaakte fuik. Ik wilde de directeur van de plaatselijke school graag spreken. Op de lagere scholen hier in Mozambique gaan de kinderen automatisch over of ze nu kunnen lezen en schrijven of niet. Met als gevolg dat velen op de middelbare school tot in het hoger onderwijs moeite hebben met de beheersing van de schriftelijke taal. Ik wilde vragen of ik iets met lezen in het Sena mocht doen. De directeur was echter op verkiezingscampagne, zo bleek. Hogere ambtenaren moeten hier verplicht campagne voeren voor de regeringspartij. Doen ze dit niet, dan kunnen ze een promotie wel vergeten of worden ze overgeplaatst naar een afgelegen gebied. Maar de paling zit achter de fuik en eindelijk had ik beet! De directeur vertelde me dat ik met de districtsdirecteur van onderwijs moest gaan praten. Ik zuchtte, want die mensen zijn helemaal moeilijk te vangen. Maar ik kreeg zijn telefoonnummer en ik besloot een visje uit te gooien. Ik stuurde een berichtje dat ik zo'n 30 kilometer bij hem vandaan zit, alleen een fiets

heb en te kampen had met een enkelbreuk. Of het mogelijk was een afspraak met hem te maken? Weer beet en tot mijn grote verbazing belt de districtsdirecteur mij op en zegt dat hij, gezien de omstandigheden, dan wel bij mij langs komt! Dat is uitzonderlijk, maar ja hoor; 's middag kwam er een gevolg van enkele auto's aanrijden. Enigszins opgelaten sleepte ik al mijn stoelen naar buiten en we gingen onder de wilde vijgenboom voor mijn huis zitten. Ik liet enthousiast de Sena boekjes zien en vertelde wat ik in gedachten had en.. Ik kreeg toestemming!

En zo stond ik een paar dagen later voor de klas voor een leesles. Na afloop zei een jongen: 'Als ik Sena lees, begrijp ik het gewoon gelijk, maar wanneer ik Portugees lees, moet ik eerst naar de betekenis zoeken.' Dat is een enorme boost om door te gaan en momenteel ben ik samen met mensen van hier bezig met het vertalen van 4 nieuwe verhalen in de lokale taal. Wat ook erg leuk en uitdagend is, is om te proberen met Mozambikaanse illustrators te werken en te kijken of zij tekeningen kunnen maken bij een paar van de verhalen.

De lessen op de lerarenopleiding zijn inmiddels afgerond. De meesten zwaaiden af met een positief resultaat op hun certificaat. Bij het laatste proefwerk had ik ook de vraag gesteld aan welke karaktereigenschap ze zouden willen werken om meer de mens te worden zoals ze zijn bedoeld. Nogal wat mannelijke studenten schreven dat ze te trots zijn om excuus te maken, maar dat ze dit wel wilden leren. Als die wil er is..

'Stomtoevallig' kwam ik bij het voorbereiden van de slotbijeenkomst een passende anekdote tegen op mijn computer en deelde deze vervolgens met de studenten: 'Op een dag zegt een leraar tegen zijn leerlingen dat ze voor de volgende les een doorzichtige plastic zak mee moeten nemen en een zak aardappelen. En zo geschiedde. De leraar zegt tijdens die les: 'Ik wil dat je denkt aan de mensen in je leven die je géén excuus gemaakt hebt, terwijl je weet dat je ze niet correct hebt behandeld. Voor iedereen die in je gedachten komt, pak je een aardappel en daar schrijf je de naam op van die persoon. Vervolgens stop je die aardappel in de plastic zak. En zo geschiedde. Sommige studenten hadden een zware zak, bij anderen viel het mee. Het viel echter op dat niemand een lege tas had. Toen iedereen uitgeschreven was, zei de leraar dat ze vervolgens de tas een week lang overal mee naar toe moesten nemen; naar school, naar de markt, in de bus, bij het douchen en bij

het slapen gaan moesten ze deze naast hun bed of slaapmat zetten. Een fysieke belasting maar ook een geestelijke. Voortdurend moest er op de tas worden gelet en het gebeurde menigmaal dat de tas vergeten werd en deze dus moest worden opgehaald. Het maakte ook een gênante indruk op allen die hen zagen lopen. Na een paar dagen begonnen de aardappelen bovendien te bederven, werden slijmerig en ze geurden onaangenaam..'

Door een enkele student werd ik wat glazig aangekeken, anderen knikten instemmend en staken de pieper in hun zak en voor weer een ander was de aardappel mogelijk te heet.

Een paar dagen later vertelde ik het verhaal in een andere context, tijdens een training die ik gaf aan 30 predikanten in een nabijgelegen provincie. Tweemaal per jaar komen ze voor een week bij elkaar en deze keer was ik uitgenodigd om de lessen uit mijn programma te geven. De thema's zijn universeel en opnieuw zag ik dat óók de predikanten de lessen eerst toepassen in hun eigen leven en vervolg-

ens plannen gaan maken hoe de lessen door te geven aan jongeren. Ik ben altijd dubbel in m'n sas wanneer ik in Mozambique mannen onder m'n gehoor heb. Hoe je het ook wendt of keert je hebt hier nu eenmaal dubbel zoveel gewonnen als je de heren aan het denken krijgt. Na het verhaal over de aardappelen werden er diverse telefoontjes gepleegd, zo begreep ik later. Sommigen hadden blijkbaar nog een (aard)appeltje te schillen, in positieve zin dan.

Bij terugkeer in Lamego zag ik opnieuw iets dat ik nog nooit gezien had. Ik stampte ook op de grond. Niet vanwege de vis en ik stond ook niet in het water, maar vanwege werkelijk duizenden kleine beestjes die met name 's avonds bezit namen van m'n huis! Ik probeerde ze dood te trappen, maar er was geen beginnen aan. De plaatselijke 'middenstand' deed goede zaken met hun insectenspray die ik bleef kopen; maar hoe ik ook spoot het ene na het andere legioen trad aan. Het was een

Het was een raadsel waar de beestjes vandaan kwamen. Zeven dagen viste ik achter het net. De plaag dreef me zo ongeveer tot wanhoop! Tot ontdekt werd hoe de plaaggeesten vanuit een hoop rottende bladeren op het dak kwamen. De bladeren werden verwijderd en de zon ging weer op in Lamego; het leed was geleden en ik voel me weer als een vis in het water..

Groet,

Leone

Ondersteuning is mogelijk door een gift over te maken naar AIM Wageningen, bankrekeningnr. NL91 RABO 0155 6577 12 o.v.v. 'ondersteuning Léonie'.

Uw gift is fiscaal aftrekbaar.

THUISFRONTCOMMISSIE:

Willeke de Pagter (voorz.) pagte056@planet.nl

Wilma Boone (secr.) wilmaboone@outlook.com

Aart (penm.) en Lenny Prinsen

Petra Schot

www.leoniedieleman.wordpress.com

leonie.dieleman@outlook.com

Kaarten voor het goede doel: www.fotokaartencarine.nl/sponsoracties (nummer 6!)